

KIRKLARELİ ÇEVRE VE ŞEHİRCİLİK İL MÜDÜRLÜĞÜ

Kanalı ile

T.C. ÇEVRE VE ŞEHİRCİLİK BAKANLIĞI

ÇEVRESEL ETKİ DEĞERLENDİRME İZİN VE DENETİM GENEL MÜDÜRLÜĞÜNE

itirazen sunulmak üzere

İTİRAZ EDEN :

Adı-Soyadı :

T.C. Kimlik No:

Adresi :

KONU :

İstanbul Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü'nün web sayfasında 23.12.2019 tarihinde halkın görüş ve önerilerine açıldığı duyurulan, T.C. Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı Altyapı Yatırımları Genel Müdürlüğü tarafından yapılması planlanan Kanal İstanbul Projesi (Kıyı Yapıları [Yat Limanları, Konteyner Limanları ve Lojistik Merkezler], Denizden Alan Kazanımı, Dip Taraması ve Beton Santralleri Dâhil) ile ilgili olarak hazırlanan ve İnceleme ve Değerlendirme Komisyonunca yeterli bulunarak nihai şekli verilen Çevresel Etki Değerlendirme Raporuna karşı itirazlarımın sunulması, ÇED Olumsuz Kararı verilmesi talebidir.

İTİRAZLARIM

İstanbul İli, Küçükçekmece Gölü - Sazlıdere Barajı - Terkos Gölü doğusunu takip eden güzergâhta yaklaşık 45 km uzunlukta, 20,75 m derinlikte ve 275 m genişlikte bir Kanal açılması için hazırlanan projeye ilişkin ÇED Raporuna aşağıda belirttiğim nedenlerle itiraz ediyorum.

Kanal İstanbul Projesinin gerçekleşmesi halinde,

- 1- İstanbul'un yaşam destek sistemleri olan Kuzey Ormanları, su havzaları, su havzalarını besleyen su kaynakları, tarım ve mera alanları yok olacaktır,
- 2- İstanbul'un önemli su kaynaklarından biri olan Sazlıdere Barajı yok olacaktır,
- 3- Doğal yaşam alanları ve ekosistem bozulacaktır,
- 4- Doğal ve arkeolojik sit alanları, tabiat parkları, milli parklar vb. koruma alanları yok olacaktır,
- 5- Prehistorik Çağ yerleşimlerini içeren, Avrupa'nın en eski yerleşim yerlerinden biri olan 'Yarımburgaz Mağarası' tahrip olacaktır.(I,II;III,III,V,VI,VII) Mağaranın dere yatağına yakın olan bölümleri Roma Bizans dönemi tabakalarını içerdiğinden bu bölgede yapılacak olan derin sondaj faaliyeti ve ayrıca Mağara yamacında bulunan yüzeyin genişletilmesi suretiyle mağaranın ağızında bulunan Kilise kalıntısı ve mağaranın tabanında bulunan Prehistorik tabakalar yok olacaktır. Doğal varlık olan Mağaraların

300 metre önünde ve civarında herhangi bir kazı ve madencilik faaliyeti yapılamaz. 21257 Nolu ÇED Raporunun 1539 sayfa 8.2.7 Kültürel Miras Yönetim Planında bahsedilen' Arkeolojik ve Kültürel Varlıklar' bölümü spesifik hiçbir noktayı tanımlamamaktadır. Kanal yapımı esnasında ortaya çıkacak veya çıkabilecek tüm doğal varlıklar ve Arkeolojik varlıklar sonrasında uygun koruma metotları ile rehabilitasyon edilecektir kapsamında muğlak ve ucu açık ifadeler ile doğal ve Arkeolojik varlıkların bu proje kapsamında korunması mümkün değildir. İlgili makaleler ve yayınlarda bahsedilen Yarımburgaz Mağarasının hassas ve önemli durumu bu raporda bahsedilmemiştir.

I 'Yarımburgaz Mağarası 1986 yılı Kazı sonuçları Arkeoloji ve Sanat dergisi sayı 33. Mehmet Özdoğan, Alpaslan Koyunlu.

II Yarımburgaz Mağarası Türk Tarih Kurumu, Türk Tarih Kurumu Kongresi yayınları 1.ci Cilt. Mehmet Özdoğan 1986.

III *Cave Bears and Paleolithic Artifacts in Yarımburgaz Cave, Turkey: Dissecting a Palimpsest* 11 (1996) Güven Arsebük

III Yarımburgaz Mağarası'nda Son Durum (2016) Sengül Aydıngün

V *Trakya'da Eski Bir Yerleşim Yeri: Yarımburgaz Mağarası Alt Paleolitik Çağ Bulguları* Güven Arsebük

VI *The Caves of Yarımburgaz: Geological Context and History of Investigation* Mihriban Özbaşaran

VII <https://magara.org/cave/yarimburgaz/map/923/>

- 6- Doğal ve arkeolojik sit alanları, tabiat parkları, milli parklar vb. koruma alanları yok olacaktır,
- 7- Sadece İstanbul'da değil, Trakya'ya kadar tatlı suların beslediği tarım alanları yok edileceği için bölgede tarım ve hayvancılık yapılamaz hale gelecektir,
- 8- ÇED Raporuna göre 1.155.668.000 m3 olan kazı materyalinin taşınmasıyla bozulan ekosistem tüm canlıların sağlığını tehdit edecektir,
- 9- Üç aktif fay hattının geçtiği bölgeye nüfus ve yapılaşma baskısı yükleyerek afet riskini artıracaktır.

Kanal İstanbul projesi ve ÇED raporu, Anayasa'da yer alan mülkiyet hakkının ihlali anlamına gelmektedir. T.C.Anayasası'nın "**Mülkiyet Hakkı**" başlıklı 35. maddesine göre; **"...herkes mülkiyet hakkına sahiptir, bu hak; kamu yararı amacıyla yasayla sınırlandırılabilir..."** Anayasa'nın 90.maddesi gereği, İç Hukuk Kuralı niteliğinde olan ve 6366 Sayılı Yasa ile onaylanan İnsan Hakları ve Ana Hürriyetleri Korumaya Dair Avrupa Sözleşmesi'nin (Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi) "**Mülkiyet Hakkı**" nı düzenleyen 1 Numaralı Ek Protokolünün 1. maddesine göre de; **"Mülkiyet hakkı; kamu yararı nedeniyle ve yasanın öngördüğü koşullarda, uluslararası hukukun genel ilkelerine uygun olarak kısıtlanabilir..."** Mülkiyet hakkını yasal olmayacak şekilde sınırlayan ve mevzuata aykırı olan ÇED raporunun iptali gerekmektedir.

Proje ve ÇED raporunun tarım, orman, çevre, kültürel ve doğal miras, sosyal kültürel ve ekonomik yapı, sosyal donatı, şehircilik ilkeleri, planlama ve koruma ilkelerine uygun olmadığı açıktır. Proje alanının bu değişiklik sonucu gelişecek yatırım ve uygulamalardan ne şekilde etkileneceğini dahi öngörmeyen bir belirsizlik içermektedir. Proje ve ÇED raporu ile

ÇED olumlu kararının bilimsel, teknik ve nesnel gerekçelere dayandırılmadan, kamu yararı aleyhine, şehircilik ve planlama ilkelerinin hilafına, hukuka aykırı yapıldığı bizce tartışmasıdır.

Kanal İstanbul projesinin hafriyat, inşaat ve işletme aşamalarının Trakya bölgesine etkileri, yaratacağı tahribatın Trakya ekosistemine zararları ÇED raporunda değerlendirilmemiştir.

R.Gazete No: 30224 R.G. Tarihi: 28.10.2017 Orman ve Su İşleri Bakanlığından:

İÇME-KULLANMA SUYU HAVZALARININ KORUNMASINA DAİR YÖNETMELİK

“Mutlak koruma alanı MADDE 9 (4) Hazine arazileri satılamaz. Hazine arazilerinde hiçbir yapı yapılamaz ve faaliyete izin verilemez. Bu araziler suyu kullanan idarelere tahsis edilir ve bu idareler tarafından ağaçlandırılır. “ hükmüne aykırılık teşkil etmektedir.

ÇED Raporu, projenin olumsuz çevresel, ekolojik etkilerini bertaraf edecek değerlendirmeler içermemektedir, yukarıda açıklanan sakıncalara dair kaygılarımı gidermekten uzaktır ve bilimsel yeterliliği konusunda şüphe uyandırmaktadır. Bu Rapor ile Projenin hayata geçirilmesi, Çevre Kanunu’nun 3. Maddesinde idareye yüklenen görevlere aykırılık oluşturmaktadır.

3194 sayılı İmar Kanunu'nun 3'üncü maddesinde, herhangi bir sahanın, her ölçekteki plan esaslarına, bulunduğu bölgenin şartlarına ve yönetmelik hükümlerine aykırı maksatlar için kullanılamayacağı, 8/1-c. maddesinde de, tarım arazilerinin Toprak Koruma ve Arazi Kullanımı Kanunu'nda belirtilen izinler alınmadan tarımsal amaç dışında kullanılmak üzere planlanamayacağı hükmü yer almaktadır.

3083 sayılı Sulama Alanlarında Arazi Düzenlenmesine Dair Tarım Reformu Kanunu'nun 19'uncu maddesinde; "Uygulama alanlarında bulunan tarım arazileri, zorunlu sebepler olmadıkça tarım dışı amaçlarla kullanılmaz. " hükmü yer almaktadır.

5403 sayılı Toprak Koruma ve Arazi Kullanımı Kanunu'nun 13'üncü maddesinin birinci fıkrasında ise; "Mutlak tarım arazileri, özel ürün arazileri, dikili tarım arazileri ile sulu tarım arazileri tarımsal üretim amacı dışında kullanılamaz." hükmü yer almaktadır.

Trakya topraklarına yabancı bir hafriyat, inşaat ve faaliyet tarımsal bütünlüğün bozulmasına yol açacaktır. Proje bölgede tarım dışı faaliyetlerin artması ve yaygınlaşması için kötü bir örnek olacaktır. Bu durum Trakya bölgesinin ana fonksiyonu olan tarımsal faaliyetlerin sınırlandırılması ve bozulması sonucunu doğuracaktır.

Türkiye’nin tarım merkezi olan Trakya Alt Bölgesi’nin, verimli tarım topraklarının yitirilmemesi açısından duyarlılıkların dikkate alınması ve değerlendirmelerin kamu yararını öne çıkaran yaklaşımlarla ve özenle yapılması gerekmektedir. Trakya Alt Bölgesi Ergene Havzası 1/100.000 Ölçekli Revizyon Çevre Düzeni Planı; bölgenin ülkesel anlamda en büyük potansiyeli olan tarımsal üretimi desteklemeyi, tarım dışındaki fonksiyonları da bu doğrultuda düzenleyerek, küresel ölçekte önemi günden güne artan tarım sektörünü yarışabilir bir noktaya getirmeyi hedeflemektedir. ÇED raporu Trakya Alt Bölgesi Ergene Havzası 1/100.000 Ölçekli Revizyon Çevre Düzeni Planının vizyonuna ve hükümlerine açıkça aykırıdır.

Trakya'nın doğal ve ekolojik yapısına geri dönüşü mümkün olmayan hasarlar verecek bu projenin ÇED raporu eksik, yetersiz, hatalı, mevzuata açıkça aykırıdır.

Danıştay 6. Dairesinin yürütmeyi durdurma kararı ve iptal kararı da verdiği 2013 / 8016 Esas sayılı davasında verilen bilirkişi raporunda belirtildiği gibi ;

Trakya bölgesinde “ Sanayi gelişiminin sınırlandırılması ve tarımsal faaliyet bir ana ilke olarak dururken planın belirli maddelerine yerleştirilen ve planın vizyon ve ilkeleri ile taban tabana zıt ve aykırı biçimde tarım toprakları ve orman alanı aleyhine ve yer altı su rezervlerine zarar verebilecek şekilde kömür çıkarılmasını öngören ve çevre kirliliğine yol açma potansiyeli bulunan sanayi / enerji yatırımlarını destekleyen hükümlerin sözü edilen ilkelerle uyumlu olduğunu söylemek olanaklı değildir." Trakya Bölge Planlarına aykırı bir ÇED raporuna ve Kanal İstanbul projesine asla ÇED Olumlu kararı verilemez.

Projenin ÇED aşamasındaki işlemlerde projenin etki alanında bulunan Trakya illerinde yaşayan halkın katılımı göz ardı edilmiştir. Dolayısıyla açıkça hukuka aykırıdır. Çünkü proje sahasında ve çevresinde yüzbinlerce insanın konutları, arsaları ve tarım arazileri bulunmaktadır. Yaşam alanlarına, denize, tarıma ve ormanlara geri dönülmez büyük zararlar verecek bu proje ve ÇED raporu hukuksuzdur.

Anayasa'nın 56. maddesine göre “Herkes, sağlıklı ve dengeli bir çevrede yaşama hakkına sahiptir. Çevreyi geliştirmek, çevre sağlığını korumak ve çevre kirlenmesini önlemek Devletin ve vatandaşların ödevidir.”

Üst ölçekli Çevre Düzeni Planlarına açıkça aykırı olan bu proje planlama esaslarına ve şehircilik ilkelerine açıkça aykırıdır. Kanal İstanbul projesi doğal çevreyi değiştirerek olumsuz etkileyecek, bir başka deyişle çevre ve canlı sağlığını bozacak bir proje olduğundan “sağlıklı çevrede yaşama hakkı”nın ihlal edilmesini kabul etmiyorum. Anayasal yetkilerimi kullanarak Çevresel Etki Değerlendirmesi Yönetmeliği'nin 11. maddesinin 4. fıkrası çerçevesinde ÇED Raporuna itiraz ediyor, proje için ÇED Olumsuz Kararı verilmesini talep ediyorum.

Mevcut durum tespiti için yapılan su, toprak, sediment, dip çamuru, hava örneklemelerinin sayısı oldukça yetersiz. Örneğin PM10 ve PM2,5 sadece 1 gün ölçülmüş.

Hafriyatın taşınması sırasında asfalt yollar yapılacağı söylenerek taşımadan kaynaklanan toz emisyonları hesaplamaya dahil edilmemiş, Bekleme alanlarından kaynaklanacak emisyonlar göz ardı edilmiş, Eklerde verilen model sonuçları ÇED Raporuna yansıtılmamış. Kaldı ki sınırların aşıldığı durumlar var.

Ekolojik değerlendirme raporunda yazılan flora ve fauna için korunması gereken alanların (K. Çekmece Batı kıyısı, Çekmece Nükleer araştırma merkezi, Şamlar Barajı vb.) yerlerin korunacağı taahhüt edilmemiş, İstanbul'un Trakya yakasında yeni yapılaşma ve nüfus artışı İstanbul ile sınırlı kalmayacak bir etki yaratacaktır.

İstanbul dışındaki Trakya’da bir yandan sanayi tesislerinin artışı- transferi- doğal varlıkların sürdürülebilirliğini tehdit edici bir etki yaratırken, sanayileşme ve nüfus artışı ile artacak su ihtiyacı Ergene Havzası ve insanları gereksindikleri sudan yoksun bırakacaktır.

Bu güzergah ayrıca, Istanca dereleri üzerinde İstanbul Su ve Kanalizasyon İdaresi (İSKİ) tarafından işletilmekte olan 7 adet barajdan sağlanan ve Terkos Gölü’ne aktarılan suyun da Terkos Gölü’ne ulaşmasını engelleyecektir. Diğer yandan, Istanca derelerinden Terkos Gölüne aktarılan sular da (235 milyon m³ /yıl) aynı havzadan geçerek iletildiğinden onların aktarılmasında da çok ciddi teknik sorunlar ortaya çıkacak ve teknik olarak savunulması kolay olmayan yatırımların yapılması zorunlu hale gelecektir.

İstanbul ile sınırlı olmayacak bu projede Trakya’da yaşam kaynaklarının (Su, Hava Toprak), yaşamsal gereksinimler (içme- kullanma suyu, temiz hava soluma, güvenli ve yeterli tarımsal üretim) için elverişlilik ve yeterliliklerinin azalması, çalışma ve gelir durumundaki olası değişimin toplumun sağlığını nasıl etkileyebileceği hususunda bir Sağlık Etki Değerlendirmesi yapılmamıştır.

2872 sayılı Kanunun 3 üncü maddesinin (e) bendinde, çevre politikalarının oluşmasında katılım hakkının esas olduğu, Bakanlık ve yerel yönetimlerin, meslek odaları, birlikler, sivil toplum kuruluşları ve vatandaşların çevre hakkını kullanacakları katılım ortamını yaratmakla yükümlü oldukları vurgulanmaktadır. Katılım hakkının kullanılması açısından önem taşıyan diğer bir hak da bilgi edinme hakkıdır. Bu nedenle, çevresel karar alma süreçlerinde katılım hakkını bilgi edinme hakkı ile bir arada değerlendirmek gerekmektedir.

2872 Sayılı Çevre Kanunu’nun “İlkeler” başlıklı 3ncü maddesi “a” fıkrasında ;

“ Madde 3 – Çevre korunmasına, iyileştirilmesine ve çevre kirliliğinin önlenmesine ilişkin genel ilkeler şunlardır:

a) Başta İdare, meslek odaları, birlikler ve sivil toplum kuruluşları olmak üzere herkes, çevrenin korunması ve kirliliğinin önlenmesi ile görevli olup, bu konuda alınacak tedbirlere ve belirlenen esaslara uymakla yükümlüdürler.”

ve yine “Bilgi Edinme ve Başvuru Hakkı” başlıklı 30uncu maddesinde de;

“ Madde 30- (Değişik madde ve başlığı: 5491 - 26.4.2006 / m.21) Çevreyi kirleten veya bozan bir faaliyetten zarar gören veya haberdar olan herkes ilgili mercilere başvurarak faaliyetle ilgili gerekli önlemlerin alınmasını veya faaliyetin durdurulmasını isteyebilir.

ÇED yönetmeliğine ve mevzuata aykırılık teşkil eden projenin ÇED YÖNETMELİĞİ MADDE 6 – (4) göre, “Bu Yönetmelik hükümlerine göre karar tesis edilmeden önce, projenin gerçekleştirilmesinin mevzuat bakımından uygun olmadığının tespiti halinde, aşamasına bakılmaksızın süreç sonlandırılır.” Denilmektedir.

Rapor , Projenin olumsuz çevresel etkilerini bertaraf edecek değerlendirmeler içermemektedir,

Rapor bilimsel değildir. Bilim adamlarının arkeoloji, afet-deniz sistemi-güvenlik- tarihi-ekosistem-ekonomi konularında yaptıkları bilimsel açıklamalar nedeniyle projenin olumsuz etkilerini azaltmak için yeterli önlemler alınmadığını düşünmekteyim.

Kanal İstanbul projesi Türkiye'nin 25 havzasından biri olan Marmara Havzası'nda yapılacaktır. Dolayısıyla bu proje bir bölümü Marmara Havzası'nda yer alan Kırklareli ilini etkileyecektir. Kırklareli ilinin Karadeniz kıyılarında bulunan yüzey ve yeraltı sularının olumsuz etkilenmesi söz konusudur. Yüzey sularından başlayacak olursak İstanbul 1990'lı yıllardan bu yana Kırklareli içersinde bulunan derelere kurduğu Pabuçdere ve Kazandere barajlarıyla Kırklareli'nin su varlıklarını zaten kendisine akıtmaktadır. Kanal İstanbul projesinin gerçekleştirilmesi halinde İstanbul'un şişmiş nüfusuna milyonlar ekleneceğinden ek nüfusun artan su talebi bu barajlar üzerinde büyüyen baskılar oluşturacaktır. Ve hatta Kırklareli'nin diğer dereleri üzerinde yeni barajlar kurulması da gündeme gelebilir. Bu, tüm su varlıklarını İstanbul'a teslim etmiş bir Kırklareli anlamına gelecektir. İkinci olarak da Kanal İstanbul'un kurulması halinde yer altı sularının tuzlanması sorunundan bahsetmek gerekir. Kanal'ın geçeceği hat boyunca hem inşaatı sırasında hem de kurulduktan sonra kullanımı süresince aşırı yağışlara bağlı seller, depremler ve yanlış kullanım gibi nedenlerle deniz suyunun yeraltı sularına sızması söz konusu olacaktır. Marmara Havzası ölçeğinde değerlendirilmesi gereken bu sorun İstanbul ile birlikte Kırklareli'nin de yeraltı sularının tuzlanması yani geri dönüşü olmaz biçimde kirlenmesi anlamına gelir. Özet olarak Kanal İstanbul projesi gerçekleşirse bir zamanların su şehri Kırklareli sularını hem nicel olarak hem de nitelik olarak kaybetmiş bir kente dönüşecektir.

İtiraz ve beyanlarımızın İVEDİLİKLE, ÇEVRE VE ŞEHİRCİLİK BAKANLIĞINA iletilerek, İSTANBUL İli KÜÇÜKÇEKMECE, AVCILARARNAVUTKÖY, BASAKSEHIR, ilçesinde T.C. ULAŞTIRMA, DENİZCİLİK VE HABERLEŞME BAKANLIĞI ALTYAPI YATIRIMLARI GENEL MÜDÜRLÜĞÜ tarafından yapılması planlanan Kanal İstanbul (Kıyı Yapıları [Yat Limanları, Konteyner Limanları ve Lojistik Merkezler], Denizden Alan Kazanımı, Dip Taraması, Beton Santralleri Dâhil) projesi sürecinin her aşamasında ve yukarıda belirttiğimiz bilimsel ve hukuksal veriler kapsamında ÇED sürecinin sonlandırılması, hususunda bilgi ve gereğini arz ederiz. 27/12/2019

Adı Soyadı
İmza